

hieromtrent heb ik nog niet. Wie wel? Waarom is er toch zoo weinig belangstelling voor zulke merkwaardige dieren? De laatste dag, dat ik jonge klauwiertjes zag, was 3 Augustus.

Vier jonge klauwiertjes zitten zoet naast elkaar op een takje van een abeel, moeder er naast, vader tjakkert.

Half Augustus 1915.

Noordwijk a. Zee.

LANGS DE ZAAAN.

EEN nu niet, dat ge iets te hooren krijgt, van de botanische schatten, die jaarlijks uit afval van graan en oliezaden langs de Zaanoevers opschieten. Ons doel is veel bescheidener en 't was misschien beter geweest, als wij „misbaksels” of iets dergelijks tot titel hadden gekozen. Wij wilden u namelijk opmerkzaam maken op eenige afwijkende grasvormen, die wij op een korte wandeling tusschen Wormerveer en Knollendam waarnamen en uitteekenden.

't Kan natuurlijk aan de teekening liggen, maar toch meenen wij, dat niet ieder, die *Dactylis glomerata* kent, in figuur 1 onze zoo algemeene kropaar zal herkennen. En toch is 't er een! Van de pluim is echter niet veel overgebleven. De zijtakken zijn of kort of ontbreken, zoodat de aartjeskluwens, waaraan de plant zoo gemakkelijk te kennen is, nu bijna zittend zijn. Men heeft er den naam „*abbreviata*” voor uitgedacht. Verwar deze *echte* *abbreviata* niet met armoedige plantjes, waarbij de pluim gereduceerd is tot een of 2 der bovenste kluwens, die altijd zittend zijn. Dergelijke *Kümmerformen* zijn algemeen genoeg, maar exemplaren zooals de afgebeelde Wormerveersche inboorling, vindt men niet dagelijks. Als ge nu toch naar *Dactylis* kijkt, let dan eens op het aantal onderste pluimtakken. Wij vonden voor het normale getal 1, minder vaak 2, zeldzamer 3, terwijl wij slechts 1 exemplaar bezitten met 4 onderste pluimtakken. Misschien komt ge daarin tot andere resultaten en dan kunt ge tegelijkertijd nog aardiger vormen tegenkomen. Zoo groeit (of liever groeide) bij Knollendam onder een heg een exemplaar, waarvan figuur 2 een aartje vertoont. Vergeleken met een normaal aartje (fig. 3), valt dadelijk de buitengewone lengte der kafjes, vooral der kelkkafjes op. De kroonkafjes zijn niet plotseling in een naaldje versmald, doch loopen langzaam spits toe, zoodat het geheel meer op een *Festuca*-aartje gelijkt. 't Is tot nu toe het eenige exemplaar, dat wij er van zagen, en ook in onze literatuur kunnen wij er niets van vinden. Meer kans om aan te treffen hebt gij dan ook met de *m. bracteata*, die zooals de naam reeds aangeeft, hierin bestaat, dat zich onder de bloeiwijze een sterk vergroot schutblad ontwikkeld heeft. Wij hebben deze afwijking geteekend (fig. 4) voor een exemplaar van het kanariezaad (*Phalaris canariensis*) maar zijn veel Forscher familielid *Phalaris arundinacea*,

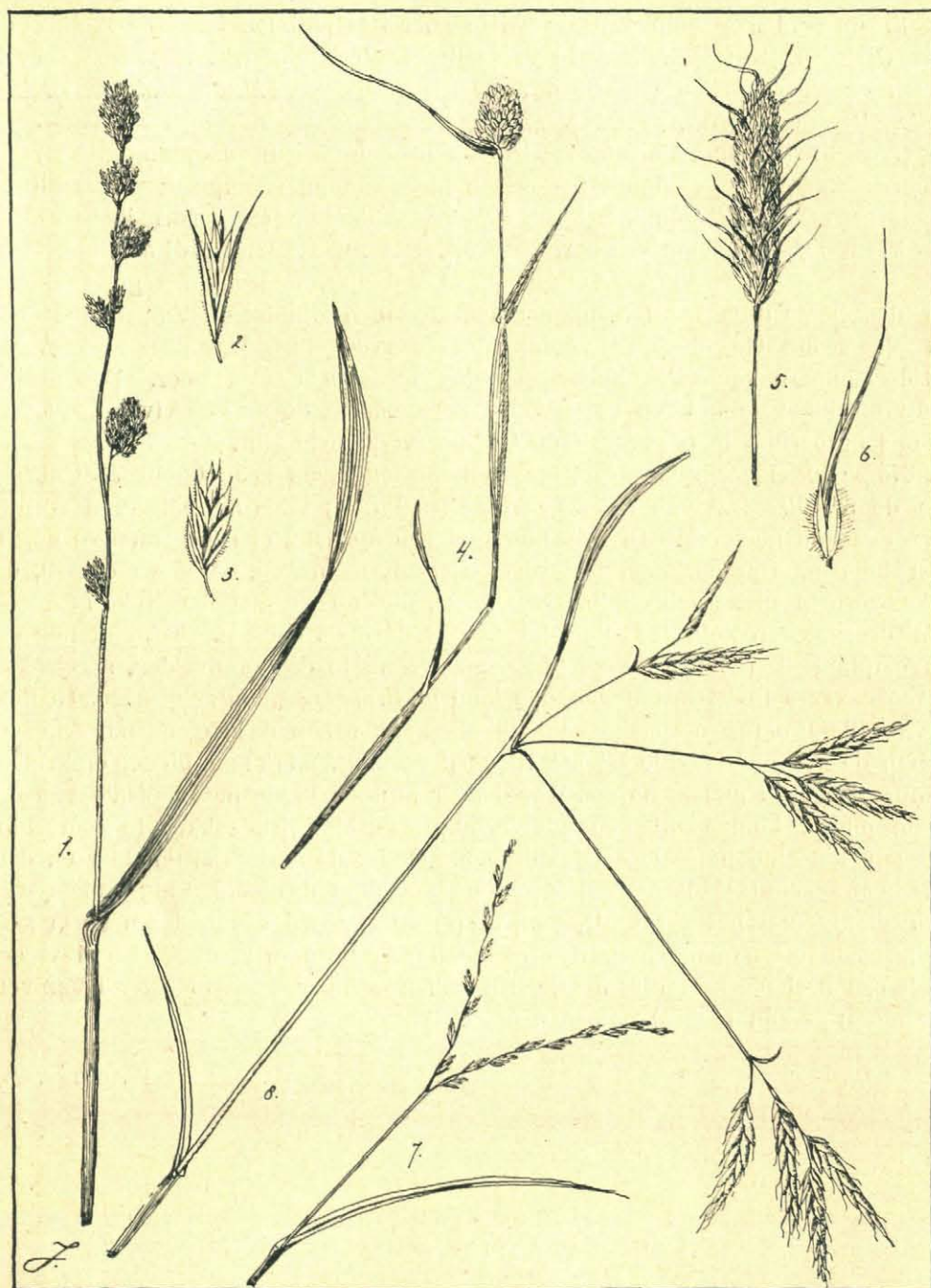

Fig. 1. *Dactylis glomerata* m. *abbreviata*. Fig. 2. Afwijkend aartje van *Dactylis*. Fig. 3. Normaal aartje van *Dactylis*. Fig. 4. *Phalaris canariensis* m. *bracteata*. Fig. 5 en 6. Viviparevorm van Vossestaart. Fig. 7. *Lolium perenne* m. *furcata*. Fig. 8. Monstrueuze *Bromus secalinus*.

dat in duizenden exemplaren de witte en roode pluimen langs de Zaanoevers doet wiegelen, vertoont hetzelfde verschijnsel. 't Schijnt zeer algemeen voor te komen en vooral bij de gewone oevergrassen (bijv. bij *Phleum pratense*, *Bromus mollis*, *Alopecurus pratensis* enz.).

Over afwijkende *Alopecurus*-vormen, hebben wij in Jaargang XVI reeds geschreven. Toch geeft figuur 5 nog een merkwaardig exemplaar, zooals gij het tegenover „De Vlijt” plukken kunt. Tusschen de normaal gevormde kelkkafjes steekt een 1½ c.M. lang groen rolletje uit. Dat rolletje (zie fig. 6) wordt gevormd door de sterk verlengde en vergroende kroonkafjes, waarvan het grootste zelfs nog den naald draagt. Dergelijke vivipara-vormen zijn bij de Vossenstaart niet zoo algemeen. Ge moet er vooral niet te vroeg in 't jaar naar zoeken. De laatbloeiende nakomertjes hebben er den meesten aanleg voor. Dat schijnt trouwens bij vele grassen het geval te zijn, zoodat de meeste vivipara-vormen uit ons herbarium in September en October verzameld zijn.

Nog een eigenaardig grasje met een mooien naam is in figuur 7 afgebeeld. 't Is de m. *furcatum* van *Lolium perenne* (raaigras); twee normale aren vormen een soort van hooivork. Of wij hier met een splijting of een samengroeiing te doen hebben, valt op 't eerste gezicht niet uit te maken. Wel weten wij, dat zulke vormen niet erfelijk zijn. Een plant, die 't eene jaar dergelijke gespleten aren droeg, vertoonde 't volgend jaar heel normale halmen. Tot slot nog een aanvoerplant, ten minste voor de Zaanoevers. In de korenvelden, speciaal op de roggeakkers in 't Oosten van ons land is *Bromus secalinus* algemeen. Ge kunt ze van alle *Bromus*-soorten gemakkelijk herkennen aan de kale onderste scheeden en aan de kroonkafjes, die bij het rijpen der zaadjes sterk naar binnen omkrullen. Figuur 8 zou u anders op een dwaalspoor kunnen brengen. In plaats van een mooie pluim, komen uit een gootvormig schutblad drie takken te voorschijn, die aan het eind normale aartjes dragen. Onder de aartjes zitten hier en daar ook kleine schutblaadjes. Wij dachten eerst, dat de hoofdas afgebroken was, doch dit is niet het geval. Ongelukkig (?) kunnen wij u van dezen vorm geen Latijnschen naam opdisschen. 't Ding schijnt er geen te hebben. En al vinden wij 't een heel merkwaardig grasje, wij zullen er maar geen nieuwen naam voor verzinnen; er zijn toch al namen genoeg.

JANSEN en WACHTER.

